

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil



Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdl

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)



97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3calcz.htm>

9395458

tibilita je max. $1,13 \times 10^{-3}$ SI jednotek, což plně odpovídá mírně magnetickým horninám západní části brněnského masivu, jako jsou amfibolický diorit a dioritový porfyr. Surovinou sekerky je právě dioritový porfyr, jehož v pravěku využívané zdroje musí být hledány na západním Brněnsku (Brno-Lískovec, Bosonohy, Žebětín). Dioritový porfyr je surovina doprovázející častěji používaný amfibolický diorit, se kterým má přibližně stejné primární zdroje, distribuci a datování artefaktů a uplatnění na stejné tvary nástrojů (vrtná industrie, masivní sekerky; Vokáč – Kuča – Přichystal in tisku, 362).

Sekerka odpovídá svým tvarem i použitou surovinou z brněnského masivu materiálům, které známe z eneolitických výšinných lokalit na JZ Moravě (Jevišovice, Grešlové Mýto, Křepice, Hostim). Bohužel všechny tyto lokality jsou polykulturní, osídlené většinou od přelomu neolitu a eneolitu až do mladšího eneolitu, a tak je datování naší sekerky na základě analogií stížené. Proto ji lze zařadit do širšího období starého až mladšího eneolitu (KNP, KKK, JeK).

Z okolí Trstěnic známe dosud málo pozůstatků po životě eneolitických obyvatel. Z polohy „Nádvky za ovčárnou“ pochází výjimečné měděné dlátko a z lesa „Pustý zámek“ nález broušené industrie. Mimoto je z Trstěnic bez bližších nálezových okolností zlomek keramiky ze středního či mladšího eneolitu uložený ve sbírkách MZM Brno (Podborský – Vildomec 1972, 220).

Snad jde v případě nálezů sekerky o stopu dosud neobjeveného drobného sídliště nebo sekyrka tvořila původně součást hrobového inventáře. Vyloučit také nelze náhodně ztracený předmět mimo sídliště.

Jan Knotek, Milan Vokáč

Literatura

- Podborský, V. – Vildomec, V. 1972: *Pravěk Znojemska*. Brno. Říhovský, J. 1961: Nové sídliště veltické kultury na Moravě, *Archeologické rozhledy* 13, 734–737.
Vokáč, M. – Kuča, M. – Přichystal, A., in tisku: Využití amfibolického dioritu brněnského masivu v pravěku jižní Moravy. In: I. Cheben – I. Kuzma (eds.): *Otázky neolitu a eneolitu našich krajín*. Nitra, 359–368.

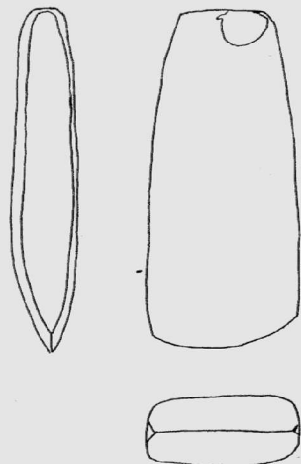
Resumé

Trstěnice (Bez. Znojmo). „Dubovské“. Neolithikum/Äneolithikum. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (k. ú. Míkovice nad Olšavou, okr. Uherské Hradiště)

„Radovy“. Neolit – eneolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Při povrchové prospekci Uherskohradištska byla na katastru Míkovice nad Olšavou nalezena lichoběžníková kamenná sekerka (obr. 18). Místo nálezů se nachází na temeni, které vyběhá severním směrem z kóty Hluboček (351 m) směrem do údolí Olšavy. Tvoří strategickou pozici při vyústění údolí Olšavy do Dolnomoravského úvalu. Nadmořská výška místa je přibližně 320 m. Sekerka je zhotovena z olivínického bazaltu, jehož drobný výchoz se nachází u nedalekého Starého Hrozenkova (jemnozrný charakter suroviny



Obr. 18. Uherské Hradiště-Míkovice. Kamenná sekerka. Uherské Hradiště-Míkovice. Steinbeil.

artefaktu souvislost s tímto místem vylučuje), významné zdroje využívané v pravěku jsou však v Nížším Jeseníku, na jižním Slovensku a v sz. okolí Balatonu v Maďarsku. Přesná proveniencie suroviny je ve stadiu zkoumání (bude proveden petrografický výbrus). Délka nástroje činí 8,1 cm, maximální šířka 3,7 cm, v bokorysu 1,5 cm. Na týlu je patrné mírné poškození. Magnetická susceptibilita předmětu činí $15,4 \times 10^{-3}$ SI jednotek. V okolí nálezů bylo nalezeno radiolaritové čepeľové škrabadlo a další nepatinované radiolaritové artefakty, u nichž kulturní příslušnost nelze rozhodnout.

Datování artefaktu je problematické, rámcově jej můžeme zařadit do průběhu neolitu – eneolitu.

Terénní průzkum proběhl v rámci grantu GA AV ČR B8001203 a příspěvek vznikl díky projektům GAČR 404-05-0305, GAČR 404-05-H527 a výzkumnému záměru MSM 0021622427.

Martin Kuča, Antonín Přichystal, Petr Škrdla

Resumé

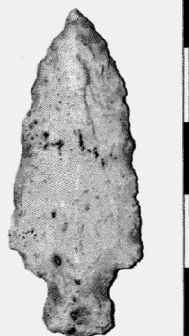
Uherské Hradiště (Kataster Míkovice nad Olšavou, Bez. Uherské Hradiště). „Radovy“. Äneolithikum. Einzelfund. Oberflächensammlung.

VESELÍČKO (k. ú. Veselíčko u Lipníka nad Bečvou, okr. Přerov)

„Úzké“. KNP (?) – KK (?). Ojedinelý nález. Povrchový sběr.

Lokalita se nachází v trati „Úzké“ cca 500 m severozápadně od osady Vicinov. Jedná se o novou doposud nezkoumanou a nevidovanou lokalitu, která byla objevena zcela náhodně a rovněž díky odstranění bývalého třecňového sadu a následné rekultivaci vykloučené plochy. Z lokality se naskýtá mimořádný strategický výhled do JZ části Moravské brány (obr. 20) a do jejího ústí, dále na centrální část Záhoří (výšinného opevnění u Hlinska). Na horizontu jsou patrné hřebeny Hostýnských vrchů.

Prostřednictvím opakovaných povrchových sběrů realizovaných v červenci 2005 bylo na ploše výše zmíněné trati Úzké nalezeno několik koncentrací kamenné štípané indu-



Obr. 19. Veselíčko. Šipka typu Štramberk-Krnov. Veselíčko.
Štramberk-Krnov-type arrowhead.

strie (jádra, škrabadlo, přepálený zlomek čepele, zlomená čepel, lichoběžníky se srpovým leskem, ústěpy), která byla zhotovena převážně ze silicitu z glacienních sedimentů. Nálezy byly nacházeny zejména na jihozápadním svahu trati „Úzké“ v nadmořské výšce 320–325 m.

Patrně nejzajímavější nález učiněný na lokalitě je šipka s řapem typu Štramberk-Krnov. Šipka vykazuje rozměry: délka – 46 mm, šířka – 19 mm, síla – 6 mm (obr. 19). Zmíněná šipka byla nalezena poblíž polní cesty vedoucí od osady Vicínov v nadmořské výšce 322 m v okolí bodu vymezeného na ZM ČR 1 : 10 000, 25-13-03, souřadnicemi 140 od Z s.č. a 324 od J s.č.

Kromě kamenné štipané industrie pochází z této lokality pouze jeden atypický střep, který lze rámcově zařadit do neolitického období. Při dosavadních prospekcích keramika chronologicky citlivější zaznamenána nebyla.

Otázka datace nové lokality je prozatím diskutabilní. Ze souboru nalezené kamenné štipané industrie se vymyká ojedinělý nález šipky typu Štramberk-Krnov, který může souviset s eneolitickým osídlením v Moravské bráně. Bližší analogie můžeme hledat přímo na samotném katastru obce Veselíčko, kde byla v trati Vlčinec nalezena pazourková šipka (nálezová zpráva v archivu ARÚ AV ČR Brno, č. j. 561/50). Dle vyobrazení I. L. Červinky se jedná o další nález šipky typu Štramberk-Krnov (Červinka 1908, 26)

Je nutné upozornit, že tzv. šipky typu Štramberk-Krnov jsou po tvarové stránce značně variabilní a liší se často případ od případu. Tyto drobné odlišnosti nelze podceňovat, neboť mohou být v konečném důsledku chronologicky citlivým ukazatelem. Bez řádného typologického rozboru nelze nad moravskými nálezy tohoto typu vznést jednotný soud, který by nás blíže seznámil s jejich bližší datací a kulturním zařazením.

Z lokality se naskýtá mimořádný strategický výhled do JZ částí Moravské brány a do jejího ústí, dále na centrální část Záhoří (výšinného opevnění u Hlinska). Na horizontu jsou patrné hřebeny Hostýnských vrchů.

Zdeněk Schenk

Literatura

Červinka, I. L. 1908: *O pokolení skrčených koster. Moravské starožitnosti II.* Kojetín.

Resumé

Veselíčko (Cadastral area Veselíčko near Lipník nad Bečvou, okr. Přerov) „Úzké“. Funnel Beaker Culture (?) – Radial-decorated Pottery Culture (?). Chance find. Surface collection.

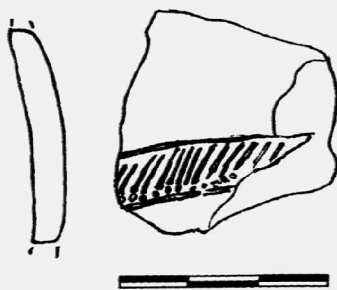
VEVERSKÉ KNÍNICE (okr. Brno-venkov)

„Dlouhé díly.“ KZP. Ojedinělý nález. Povrchový průzkum.

Skupina doktorandů archeologie FF MU Brno a manželé P. a J. Škrdlovi z Třebíče provedli dne 28. 10. 2005 povrchový průzkum na známé polykulturní lokalitě v trati „Dlouhé díly“ (Doležel 1997, 134–135; Kuča 2002, 175). Mezi archeologickým materiálem byl determinován také zlomek hrdla z oranžově zbarveného poháru s charakteristickou výzdobou kultury se zvoncovitými poháry (obr. 20). Jde o první doklad této kultury nejen z katastru Veverských Knínic, ale i jejího širšího okolí. Nejbližší dokumentovaný záznam o kultuře zvoncovitých pohárů znám ze Sentic, a to z trati „Sokolí“ a „Velké klíny pod Sokolím“ (10,5 km severně), dále pak z Čebína (10 km SSV) a z Rosic (cca 5 km jižně; Belcredi a kol. 1989, 67, 73).

Terénní průzkum proběhl v rámci grantu GAČR 404-05-H527

Martin Kuča



Obr. 20. Veverské Knínice. Fragment keramiky.
Veverské Knínice. Keramik.

Literatura

Belcredi, L. a kol. 1989: *Archeologické lokality a nálezy okrese Brno-venkov.* Brno.
Doležel, J. 1997: Veverské Knínice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 38 (1993-1994), 124–125.
Kuča, M. 2002: Veverské Knínice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43, 175.

Resumé

Veverské Knínice (Bez. Brno-venkov). „Dlouhé díly.“ Glockenbecherkultur. Einzelfund. Oberflächensammlung.